

GŁÓWNY INSPEKTOR PRACY

Katarzyna Łażewska-Hrycko

Warszawa, 2023-06-05

UNP:GIP-23-34898

GIP-GPP.021.6.2023.2

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA IG
L.dz. DS. 175. 302. 2023
Data wpływu 9. 06. 2023

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa

Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

odpowiadając na pismo z dnia 17 maja 2023 r. znak: SPS-WP.020.114.5.2023, dotyczące poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3309), uprzejmie przedkładam opinię do ww. projektu.

Przedłożony projekt przewiduje nałożenie na Państwową Inspekcję Pracy dodatkowych zadań, które miałyby polegać na kontroli wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 21 i 22b nowelizowanej ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 31).

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem danej osoby do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi pracodawcy lub inni organizatorzy w zakresie takiej działalności są obowiązani do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Projektodawca uzupełnił art. 21 o ustępy 1a - 1f, w których nałożył na osobę, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, obowiązek przedłożenia pracodawcy lub organizatorowi działalności informacji w zakresie przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności z rejestru karnego państwa obywatelstwa. Osoba taka będzie musiała przedstawić informację w zakresie przestępstw przeciwko wolności

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SPS-WP. 020. 114. 5. 2023
Data wpływu 09. 06. 2023

seksualnej i obyczajności z rejestrów karnych państwa zamieszkania, w którym przebywała lub którego jest obywatelem, a gdy nie jest to możliwe złożyć oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Przepis art. 22b ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym nakłada natomiast na organ zarządzający placówką oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, religijną, artystyczną, medyczną, sportową, do której uczęszczają, albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni, na organizatorów działalności o takim charakterze lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich, a także na podmiot prowadzący usługi noclegowo – hotelarskie oraz turystyczne, obowiązek wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich.

W Standardach ustala się, w sposób dostosowany do charakteru i rodzaju placówki lub działalności, w szczególności:

- 1) sposób dokumentowania wypełniania obowiązku kontroli pracowników przed dopuszczeniem do pracy z małoletnimi w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności;
- 2) zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
- 3) zasady i procedurę podejmowania interwencji, w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
- 4) procedury i osoby odpowiedzialne do składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego;
- 5) zasady i sposób udostępniania personelowi polityki do jej zaznajomienia i stosowania.

W Standardach tworzonych w placówkach lub miejscach przeznaczonych dla małoletnich, przebywających tam regularnie lub czasowo należy określić także:

- 1) wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone;
- 2) zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu;
- 3) procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie;
- 4) zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia;
- 5) zasady i sposób udostępniania małoletnim i ich opiekunom polityki do jej zaznajomienia i stosowania.

Biorąc pod uwagę charakter ww. dokumentów – jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy głównym celem wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich jest ustalenie procedur ochrony małoletnich przed krzywdzeniem – nieuzasadnione jest wskazanie Państwowej Inspekcji Pracy jako organu właściwego do kontroli spełnienia obowiązku posiadania przez podmioty, o których mowa w art. 22b ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, Standardów Ochrony Małoletnich.

Należy przypomnieć, że Państwowa Inspekcja Pracy jest organem powołanym do sprawowania nadzoru i kontroli przestrzegania prawa pracy, w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów dotyczących legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej w zakresie określonym w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy. Kwestie związane z ochroną małoletnich przed krzywdzeniem, w tym z wprowadzeniem szczególnych środków ochrony małoletnich w postaci Standardów Ochrony Małoletnich, nie stanowią materii prawa pracy i nie mieszczą się w zakresie działań Państwowej Inspekcji Pracy, a tym samym nie znajduje uzasadnienia przypisanie naszemu Urzędowi wskazanych wyżej kompetencji.

Poważne zastrzeżenia budzi również wskazanie Państwowej Inspekcji Pracy jako właściwej do kontroli spełniania wszystkich obowiązków, o których mowa w art. 21 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Projektodawca nie uwzględnił bowiem, iż adresatem obowiązku, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym jest pracodawca lub inny organizator działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, natomiast obowiązki, o których mowa w art. 21 ust. 1a-1f ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym ciążyą na osobie, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi.

Tymczasem kontroli Państwowej Inspekcji Pracy podlegają podmioty wskazane w art. 13 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy a nie pracownicy. O ile więc zakresem kontroli organów Państwowej Inspekcji Pracy mogłyby zostać objęte kwestie związane z realizacją przez pracodawcę obowiązku uzyskania przed nawiązaniem stosunku pracy informacji, czy dane osoby ubiegającej się o zatrudnienie są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze, o tyle przedmiotem postępowania kontrolnego nie mogłoby być weryfikowanie, czy osoba, z którą ma być nawiązany

stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, wywiązała się z obowiązków, o których mowa w art. 21 ust. 1a-1f ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. W tym miejscu należy dodać, że warunek niekaralności, jako warunek zatrudnienia na określonym stanowisku przewiduje obecnie szereg aktów prawnych (np. art. 10 ust. 5 pkt 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2021 r. poz. 1762), czy art. 6 ust. 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 530 ze zm.). Zweryfikowanie, czy dane osoby ubiegającej się o zatrudnienie nie figurują w rejestrze karnym należy do obowiązków podmiotu zatrudniającego i powinno mieć miejsce przed nawiązaniem stosunku pracy. Jakakolwiek kontrola następcza w tym zakresie, mająca miejsce już po dopuszczeniu danej osoby do pracy, nie spełniałaby swojej funkcji, jaką powinno być zapobieżenie dopuszczeniu do zajmowania określonego stanowiska, pełnienia określonej funkcji lub wykonywania określonego zawodu przez osobę, która nie spełnia przewidzianych przepisami wymogów formalnych.

Ponadto projektowana ustawa w art. 8 przewiduje zmianę w ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy, poprzez dodanie w art. 10 nowego ust. 2a w brzmieniu „Państwowa Inspekcja Pracy posiada także uprawnienie do dokonywania kontroli wykonywania przez:

- 1) pracodawcę osoby zatrudnionej na podstawie umowy o pracę;
- 2) osobę bądź podmiot zatrudniający osobę fizyczną na innej podstawie niż umowa o pracę;
- 3) pracodawcę lub przedsiębiorcę, niebędącego pracodawcą, na rzecz którego jest świadczona praca przez osobę wykonującą na własny rachunek działalność gospodarczą w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę lub przedsiębiorcę, niebędącego pracodawcą,

obowiązku uzyskania informacji, czy dane osoby wykonującej obowiązki związane z opieką nad małoletnimi, wychowaniem, edukacji, rozwojem dachowym małoletnich, uprawianiem przez nich sportu, rekreacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub rozwijaniem przez małoletnich zainteresowań, są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. W przypadku ujawnienia nieprawidłowości Państwowa Inspekcja Pracy niezwłocznie zawiadamia właściwą jednostkę organizacyjną Policji”.

Taka zmiana może wprowadzać adresatów projektowanych przepisów w błąd odnośnie do wszystkich organów publicznych zaangażowanych w kontrolę realizacji obowiązków, o których mowa w art. 21 i 22b ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Projektodawca nie przewidział bowiem zmian w innych ustawach odnoszących się do pozostałych organów wymienionych w art. 22r ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, jakimi są Policja, Narodowy Fundusz Zdrowia, organ prowadzący szkołę lub placówkę, kuratorzy oświaty, Rzecznik Praw Dziecka.

Dodatkowo wskazać należy, iż projektowany art. 10 ust. 2a ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy pozostawałby w sprzeczności z art. 22r ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Ostatni z przywołanych przepisów wymienia Państwową Inspekcję Pracy jako jeden z podmiotów uprawnionych do kontroli wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 21 i 22b ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, tymczasem projektowany art. 10 ust. 2a ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy przewiduje po stronie Inspekcji jedynie uprawnienie do kontroli wykonywania obowiązku, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Ponadto, w art. 10 ust. 2a ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy wskazano, że w przypadku ujawnienia nieprawidłowości Państwowa Inspekcja Pracy niezwłocznie zawiadamia właściwą jednostkę organizacyjną Policji, natomiast przepis art. 22r ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym stanowi, że w razie stwierdzenia naruszenia wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 21 i 22b podmioty wymienione w art. 22p i 22r niezwłocznie powiadamiają o tym właściwą jednostkę organizacyjną Policji lub prokuratora.

Mając powyższe na uwadze, nieuzasadnione jest wprowadzanie zmian w ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy, tym bardziej, iż w praktyce nie wiązałoby się to z przyznaniem organom Państwowej Inspekcji Pracy jakichkolwiek dodatkowych kompetencji w tym zakresie, w szczególności inspektor pracy w razie stwierdzenia nieprawidłowości związanych z realizacją obowiązków nałożonych ustawą o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, nie byłby uprawniony do stosowania środków prawnych, o których mowa w art. 11 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy.

Z poważaniem,
Katarzyna Łażewska-Hrycko
Główny Inspektor Pracy
/-podpisano elektronicznie/